

הדף היומי בבלי: מסכת בבא מציעא דף ק"א
הדף היומי בהלכה: סימן קפ"ג מסעיף ז' עד סימן קפ"ד
המוסר היומי: אהבת חסד חלק ב' פרק י"ז 'ובהכי ניחא' עד 'והנה כשנבוא'

לוח
לימוד
יומי

הגאון רבי בן ציון אבא שאול זצ"ל מלמד אותנו מהי הצורה שניגשים לברך ברכת המזון

"הנעליים רטובות" - השיבה הרבנית,
"תברך ברכת המזון בנעלי בית!" הציעו בני הבית
הרב נחרד למשמע אזניו והשיב בפליאה: "ברכת
המזון בנעלי בית?!"

לא היתה ברירה בידם, הם הביאו לרב את
הנעליים הרטובות, הוא נעל אותם וברך כך
ברכת המזון, ורק לאחר מכן חלץ את הנעליים
ושב לנעול את נעלי הבית. בני הבית שנכחו
במקום ספרו שהנעליים היו כ"כ ספוגות במים,
עד כדי שהגרביים היבשות שלבש הרב, אף הן
נרטבו היטב.

מסופר על הגאון רבי בן ציון אבא שאול זצ"ל
שבאחת משבתות החורף המושלגים הלך למסור
שיעור, לאחר השיעור חזר לביתו לאכול סעודה
שלישית, הדרך היתה מושלגת ורטובה, ונעליו
וגרביו נרטבו מאוד, כאשר הגיע הביתה, מיהרה
הרבנית להגיש לו גרביים יבשות ונעלי בית, וכך
נטל ידיים לסעודה.

בסיום הסעודה שאל הרב את הרבנית: "היכן
נעלי?"

"מדוע צריך אתה את נעליך?" השיבה לו הרבנית
בשאלה.
"ברכת המזון!" ענה הרב.

האם מותר לענות לקדיש באמצע ברכת המזון?

יש אומרים ששלוש הברכות הראשונות של ברכת המזון דינן כדין תפילת 'שמונה עשרה', ואסור
לענות לקדיש, קדושה וברכו, ואף לענות אמן לאחר ברכות של ברכת המזון, למעט ברכות
המזמן. ונחלקו הפוסקים אם דין הברכה הרביעית כדין השלוש הראשונות. ויש שצידד שכל
הברכות דינן כדין קריאת שמע וברכותיה, ומותר לענות אמן על ברכות מסוימות, וכן לקדיש,
קדושה וברכו. ומ'הרחמן' ואילך לכל הדעות חובה לענות לכל דבר שבקדושה, אך אין להפסיק
שלא לצורך. [סעיף ח; ביאורים ומוספים דרשו, 24]

אילו ברכות חובה לברך בישיבה?

חובה לשבת בברכת המזון, ובדיעבד יוצאים ידי חובה אף בעמידה ובשכיבה. ומדברי הפוסקים נראה שאף בברכה הרביעית צריך לשבת; ויש שכתב שצריך לשבת עד 'עושה שלום', כעין תפילת 'שמונה עשרה' שבה עוקרים את הרגלים באמירת עושה שלום. והאוכל תוך כדי הליכה, ואם יצטרך לשבת בברכת המזון יקשה עליו לכוון מחמת טרדת דעתו בשל העיכוב, רשאי לברך בהליכה. וכן חובה לשבת בברכת 'מעין שלוש', ויש אומרים שרק בברכת 'על המחיה'. [סעיף ט-יא וס"ק לא, לה ר"ל; ביאורים ומוספים דרשו, 25; וראה שעה"צ ס"ק לז]

מדוע ראוי לברך בלחש ביחד עם המזמן?

מעיקר דין ה'זימון' בברכת המזון, ראוי שהמזמן יוציא את כולם ידי חובתם ולא יברכו בעצמם, אך כיון שמצוי שלא מכוונים כראוי ואין יוצאים ידי חובת הברכה, ראוי שכל אחד יברך בעצמו בלחש יחד עם המזמן, כדי לקיים בכך את עיקרה של מצות הזימון: "גדלו לה' אתי ונרוממה שמו יחדיו". ויש להקפיד שלפחות את ברכה הראשונה יאמר המזמן בקול רם, ושאר המשתתפים יאמרו עמו מילה במילה בלחש ולא בקול, ולא יברכוה כל אחד לעצמו, שאם לא כן - לדעת פוסקים רבים לא יצאו ידי חובת 'זימון'. [סעיף ז' וס"ק כז-כח]

אתמול למדנו

- משעה שנתנו למזמן את הכוס לקראת ברכת המזון, אף אם טרם נטל 'מים אחרונים', לא יפסיק בדיבור עד לאחר שתיית הכוס לאחר ברכת המזון.
- מי שדילג באמצע בברכת המזון וטרם סיים את הברכה - ישוב למקום הדילוג. ואם סיים את הברכה: אם דילג דבר הכרחי לכשרות הברכה, צריך לחזור לראש הברכה שדילג בה.
- מי שהפסיק באמצע אחת מארבע הברכות שבברכת המזון מחמת אונס הלכתי, למשך זמן שיש בו כדי לברך את כל ברכת המזון - צריך לחזור לראש אותה ברכה שהפסיק בה.

מחר נלמד

- אתה אוכל במקום פתוח - האם מותר לך לזוז ממקומך לפני ברכת המזון?
- אכלת עוגה בחתונה ונסעת הביתה - האם תצטרך לשוב לאולם ולברך?
- וגם: באילו מקרים מברכים ברכת המזון מִסְפָּק?